

Overwegingen bij controle op intern inkoopbeleid

In het najaar van 2019 hebben wij met de organisatie gesproken over het feit dat het interne inkoopbeleid in het normenkader 2019 is opgenomen. Dit leidt ertoe dat wij, in tegenstelling tot voorgaande jaren, diepgaandere controlewerkzaamheden moeten uitvoeren inzake de aanbestedingen. Dit is met de organisatie en bestuur besproken met de behandeling van de management letter. Vanuit de organisatie hebben wij vernomen dat het interne beleid alsnog uit het normenkader zou worden gehaald waardoor er geen aanpassing is ten opzichte van voorgaande jaren.

Momenteel zijn wij bezig met de jaarrekeningcontrole. Omdat het inkoopbeleid ondanks bovenstaande toezegging onderdeel uit maakt van het door de verenigde vergadering vastgestelde normenkader rechtmatigheid, worden ook de bevindingen uit de controles op het interne inkoopbeleid betrokken. De afdeling Audit heeft gedurende 2019 al onderzoek gedaan naar de rechtmatigheid van de aanbestedingen op basis van het interne beleid. Tijdens de controles die door de afdeling Audit uitgevoerd zijn, zijn diverse afwijkingen geconstateerd. Deze bijzonderheden betreft o.a. de constatering dat het lastig is om de inkoopdossiers en overwegingen die gemaakt zijn bij de aanbesteding te achterhalen. Hierdoor is het tijdrovend om deze controle uit te voeren en bestaat tevens de kans dat dit leidt tot rechtmatigheidsfouten of onzekerheden in de controle (als informatie niet voorhanden is).

Wij zijn verplicht om onze controle met voldoende diepgang uit te voeren voordat wij onze conclusie kunnen en mogen trekken. Bovenstaande bevinding vanuit de afdeling audit geeft aan dat de controle tijdrovend is voor zowel de organisatie als ons controleteam.

Om de gevolgen van deze tekortkoming op te lossen bestaan de volgende mogelijkheden:

1. Team Audit voert zelf aanvullende interne controlewerkzaamheden uit op de inkopen 2019;
2. De accountant voert aanvullende controlewerkzaamheden uit op de inkopen 2019;
3. De verenigde vergadering verklaard door middel van een algemeen verschoningsbesluit alsnog achteraf alle inkopen die afwijken van het interne inkoopbeleid rechtmatig.

Op dit moment is de controle op het interne inkoopbeleid niet opgenomen in onze controle omdat deze voorgaande jaren niet opgenomen was in het normenkader en wij vanuit de management letter bespreking hebben vernomen dat het niet de bedoeling was dat dit voor 2019 zou plaatsvinden. Wij willen u erop wijzen dat gekozen wordt voor optie 1 of 2, dit bekend dat wij deze werkzaamheden alsnog moeten uitvoeren. Doordat wij deze aanvullend in moeten plannen is het niet mogelijk om de reeds eerder met u afgestemde deadline te halen. Vanwege andere controles en werkzaamheden hebben wij hiervoor pas ruimte in de planning vanaf medio juni en zal de jaarrekening niet behandeld kunnen worden in de vergadering van 25 juni 2020.

Belangrijke gevolgen van de keuze

1.1 Aanvullende controlewerkzaamheden door de accountant leidt tot extra kosten

Indien wij alsnog het interne inkoopbeleid moeten controleren om voldoende zekerheid te krijgen over de rechtmatige verantwoording van de inkopen 2019 leidt dit tot aanvullende kosten voor uw organisatie.

1.2 methode van controle

Wij zijn voornemens de controle uit te voeren middels een steekproef. Wij voeren steekproeven uit met een bepaalde foutmarge. Dat heeft als gevolg dat indien er fouten geconstateerd worden die deze foutmarge overschrijden doordat fouten geëxtrapoleerd worden. Het risico bestaat dat wij gezamenlijk tot de conclusie komen dat te weinig werkzaamheden zijn uitgevoerd en de extrapolatie niet betrouwbaar is. Met andere woorden onze uitgangspunten bij het bepalen van de omvang van de steekproef sluit niet aan bij de verwachte fout die uit de controle komt. Dit kan dus leiden tot aanvullende selecties op bijvoorbeeld de inkoopfacturen en investeringen. Verder verwijzen wij hiervoor ook naar het volgende punt.

1.3 De uitkomst van de aanvullende (interne) controlewerkzaamheden leidt mogelijk niet tot meer zekerheid

Gezien de bevindingen uit de interne controles is de kans reëel dat ook uit de aanvullende controlewerkzaamheden door of team Audit of ons onrechtmatigheden blijken. Wij hebben geconstateerd dat bij de interne controle reeds het volgende is vastgesteld:

- Afwijkingen van de interne procedures dienen vooraf goedgekeurd te worden door het college van D&H. Dat heeft echter niet altijd plaatsgevonden, of deze besluiten zijn niet opgenomen in het inkoopdossier;
- Niet altijd uit het inkoopdossier blijkt welke overwegingen zijn gemaakt bij de keuze van de aanbestedingsvorm;
- Meerdere kleine losse opdrachten worden verstrekt aan één leverancier. Hierdoor komt de uiteindelijke inkoopwaarde per leverancier uit boven de € 50.000. Dit is bij verschillende leveranciers geconstateerd. Er heeft nog geen onderzoek plaatsgevonden of dit rechtmatig is toegestaan;
- De wijzigingen van bijvoorbeeld verlengingen of prijsindexeringen van overeenkomsten, zijn niet structureel vastgelegd in het inkoopdossier. Hierdoor kan achteraf niet (eenvoudig) worden vastgesteld of een nieuwe aanbesteding had moeten plaatsvinden.

Het is daarom de vraag of uit de aanvullende controlewerkzaamheden voldoende zekerheid wordt gekregen dat de inkopen 2019 op basis van het interne inkoopbeleid rechtmatig zijn. Mogelijk leiden extra inspanningen en extra kosten niet tot de benodigde extra controle zekerheid.

Kanttekeningen en risico's van een herstel

Mede naar aanleiding van de bevindingen uit de interne controles willen wij u erop wijzen op het feit dat de organisatie al jaren constateert dat het inkoopbeleid nog niet altijd goed wordt nageleefd. Eén van de consequenties die we hierbij noemen, is het mogelijke effect hiervan voor de controleverklaring. Door nu achteraf alle onrechtmatige inkopen alsnog rechtmatig te verklaren, kan de indruk binnen de organisatie ontstaan dat het zo'n vaart allemaal niet loopt wanneer het inkoopbeleid niet juist wordt nageleefd. Er kan immers achteraf toch nog wel hersteld worden. Het belang van het juist naleven van het inkoopbeleid dient daarom wel benadrukt te blijven worden.

Financiële, juridische en personele toelichting

Indien de verenigde vergadering besluit om de inkopen 2019 door middel van dit algemene verschoningsbesluit alsnog rechtmatig te verklaren, dan heeft dit voorstel geen financiële, juridische en personele gevolgen.

Indien uw Verenigde Vergadering besluit wel het interne inkoopbeleid te handhaven en extra controlewerkzaamheden uit te laten voeren dan leidt dit tot hogere kosten. Dit zal o.a. betekenen dat de doorlooptijd van de jaarrekeningcontrole langer is.